

Teuvan kunnan hyvinvointikertomus 2019

Khall 10.2.2020 § 26
Kvalt 2.3.2020 § 8

Dokumentin sisältö

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA 2019

...1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2020

...2 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

...3 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

...4 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

...5 Kertomuksen laatijat

...6 Suunnitelman hyväksyminen

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA 2019

JOHDANTO

Hyvinvointikertomus on kunnan hyvinvointijohtamisen työväline ja poliittisen päätöksenteon tuki, joka toimii kunnan strategiатыön sekä toiminnan ja talouden suunnittelun yhtenä perustana. Käytännössä hyvinvointikertomus on ymmärrettävään muotoon kirjoitettu tiivis asiakirja, joka valmistellaan kunnan eri hallinnonalojen asiantuntijoiden yhteistyönä.

Kuntalaki edellyttää kunnilta asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä. Hyvinvointikertomus tukee tätä tehtävää tarjoamalla työvälineen hyvinvointitarpeiden kartoittamiseen, hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman tekemiseen sekä saavutusten ja toteutettujen toimenpiteiden arviointiin. Terveystieteiden laki velvoittaa kuntia tekemään hyvinvointikertomuksen. Lain pykälässä 12 todetaan, että kunnanvaltuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laaja hyvinvointikertomus ja kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain.

Hyvinvointityöryhmä on analysoinut kunnan hyvinvointi-indikaattoreista saatavaa tietoa sekä niiden perusteella ja muun olemassa olevan tiedon perusteella laatinut valtuustokaudelle suunnitelman tavoitteista sekä toimenpiteistä ja niihin tarvittavista resursseista. Valituilla mittareilla pyritään osoittamaan vaikuttavuutta. Tässä vuoden 2019 kertomuksessa hyvinvointitietoa analysoidaan vuosittaisen raportoinnin näkökulmasta. Kaikilta osin indikaattoritieto ei ole päivittynyt vielä vuoden 2019 osalta, mutta katsausta täydentää myös asiantuntijoiden muulla tavalla keräämä tieto ja toiminnan tilastot. Aiempiin vuosiin verrattuna kohderyhmäjako on muutettu siten, että yläkoululaisten tiedot on siirretty kategoriaan nuoret toisin sanoen lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet kattaa ikäluokat 0-12v ja nuoret sekä nuoret aikuiset 13-29 vuotiaat.

Vertailukunniksi hyvinvointikertomukseen on otettu 2000-5999 asukkaan kuntien keskiarvot sekä Sastamala, Suupohjan seutukunta ja Ähtäri. Kunnan hyvinvointitietoja on verrattu myös Etelä-Pohjanmaan ja koko maan tietoihin.

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS JA ELINVOIMA

Vuoden 2018 tilinpäätöksessä tulos on 5 923 euroa. Vuosikate on 1,40 miljoonaa euroa. Taseeseen kertynyt alijäämä on 5,02 miljoonaa euroa. Kunnan tulosta voidaan pitää maltillisesta euromäärästään huolimatta tyydyttävä, koska verotulojen kehitys heikentyi merkittävästi talousarviovalmistelussa käytettävissä olleisiin tietoihin nähden. Verotulojen tilitykset olivat liian suuria, joten kuntien veroennustetta yhdessä valmistelevat kuntaliitto ja verohallinto korjasivat ennustettaan useita kertoja. Syitä veroennusteen epävarmuuteen olivat mm. merkittävästi tavanomaista suuremmat veronpalautukset. Ne heikensivät kuntien jako-osuutta.

Sosiaali- ja terveystoimet laskivat 2,25 prosenttia 21,3 miljoonaan euroon. Kunnat muut kuin sosiaali- ja terveystoimiin kohdistuvat toimintamenojen laskivat 6,12 prosenttia eli lähes 979 000 euroa.

Vuoden 2020 talousarviossa toimintamenojen arvioidaan laskevan noin 1,3 prosenttia vuoden 2019 talousarviosta. Taustalla on Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän talousarvioaraamin laskeminen

noin 21 miljoonaan euroon, mutta myös kunnan omassa toiminnassa toteutettavat säästötoimenpiteet. Toimintatulojen arvioidaan nousevan vuoden 2019 talousarvioon nähden noin 6,5 prosenttia. Tätä selittää varautuminen siihen, että Teuvan lastausraiteen pidentämisessä Teuvan kunta toimii rakennuttajana. Tilikauden ylijäämän arvioidaan olevan noin 1,1 miljoonaa euroa.

Kunnassa on laadittu tasapainottamisohjelman päivitys, jonka kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 30.9.2019 (§ 35). Tasapainottamisohjelman toimenpiteet on huomioitu vuoden 2020 talousarviovalmistelussa.

Kunnan väestökehitys on laskeva. Vuoden 2019 alussa Teuvalla asui 5 158 kuntalaista. Syyskuun loppuun mennessä väkiluku oli laskenut 53 hengellä. Yhtenä syynä väestökehitykseen on kuntien välisen nettomuuton negatiivisuus. Toisena syynä on ollut kuolleiden määrä suhteessa syntyneisiin.

LAPSET, VARHAISVUORET (0-12v) JA LAPSIPERHEET

Alakouluikäisten parissa erityisinä huolina terveystarkastuksissa nousee esiin väsymys, unettomuus ja mielialan lasku. Huoli lasten ja nuorten unen puutteesta on otettu vakavasti ja vuoden 2020 alussa on tulossa nuorille ja huoltajille tietoa siitä, miten lepo vaikuttaa aivojen toimintaan.

Alakoulun 4. ja 5.-luokkalaisten aamupalan syönnissä on tapahtunut muutosta parempaan. Aiemmin kolmasosa ei syönyt joka arkiamu, vuoden 2019 kouluterveyskyselyn mukaan neljäsosa ei syönyt aamupalaa joka arkiamu. Oppilaskunnan toteuttaman sokeripalanäyttelyn ja ruokahävikki-teemapäivien yhteydessä on pyritty vahvistamaan oppilaiden hyviä ruokailutottumuksia.

Teuvalla yhteensä 44 kpl viidennen luokan oppilasta osallistui Move-mittauksiin. Move! on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen tiedonkeruu- ja palautejärjestelmä, joka tuottaa muun muassa tietoa yhdistettäväksi 5. ja 8. vuosiluokilla koululaisille tehtäviin laajoihin terveystarkastuksiin. Järjestelmän keskeisenä tarkoituksena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen. Vertailussa käytettiin mediaaneja. Pojilla ja tytöillä oli yhteensä yhdeksän mittausosiota. Pojat pääsivät valtakunnallisen mediaaniluvun yli neljässä mittausosiossa (viivajuoksu, heitto-kiinniotto, alaselän ojennus ja oikean olkapään liikkuvuus) ja tasalukemiin kahdessa osiossa(5.loikka ja etunojapunnerrukset). Tytöt pääsivät yli valtakunnallisen mediaaniluvun kolmessa mittausosiossa (alaselän ojennus, vasemman ja oikean olkapään liikkuvuus) ja tasalukemiin yhdessä osiossa(kyykistys). Yhteenvetona siis tytöt jäivät hieman valtakunnallisesta tasosta ja pojat olivat hieman parempia kuin muut suomalaiset 5.luokkalaiset.

Opetushallitus on myöntänyt Yhtenäiskoululle vuodesta 2013 lukien rahoitusta kerhotoimintaan. Pääsääntöisesti rahoitusta on käytetty koulupäivän jälkeisten liikunta-, käsityö- ja musiikkikerhojen toimintaan. Kerhotoiminta tarjoaa harrastusmahdollisuuden myös sellaisille nuorille, joilla ei muuten olisi varaa tai mahdollisuutta päästä osallistumaan.

Yhteisölliset oppilashuoltoryhmät ovat kokoontuneet säännöllisesti vuoden aikana. Ryhmään kuuluvat terveydenhoitaja, kuraattori, rehtori, opettajajäseniä, huoltajien sekä oppilaiden edustajia. Ryhmän tavoitteena on lisätä koulujen hyvinvointia ja turvallisuutta sekä edistää viihtyvyyttä. Tärkeää on, että lapset, nuoret ja huoltajat tulevat kuulluksi heille tärkeissä koulun asioissa. Kokoontumisten kautta on saatu hyviä uusia näkemyksiä koulutyön edelleen kehittämiseen. Muistiot kokouksista ovat luettavissa koulujen verkkosivuilla.

Syksyllä alakoulun kodin ja koulun päivän teemana oli turvallisuus sekä lukeminen. Yhteistyökumppaneina olivat poliisin ja pelastuslaitoksen lisäksi muun muassa kirjaston henkilökuntaa.

Esiopetus on muuttunut velvoittavaksi 1.8.2015 lukien, ja siihen osallistuvat Teuvalla kaikki 6-vuotiaat. 3-5 -vuotiaista teuvalaislapsista vuonna 2018 oli n.79% varhaiskasvatuspalveluiden piirissä. Osallistumisaste varhaiskasvatukseen on Suupohjan seutukunnassa samansuuruista. Verrattuna koko maan keskiarvoon osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin on Teuvalla suurempaa.

Liikunnallisen elämäntavan vahvistamiseksi varhaiskasvatus on saanut hankerahoitusta Aluehallintovirastolta. Hanke on ensimmäisenä vuotena keskittynyt henkilökunnan osaamisen vahvistamiseen, ja liikunnallisuuden lisäämiseen varhaiskasvatuksen arjessa. Myös liikuntaa tukevaa välineistöä on hankittu. Hanke on yhteishanke Isojoen kunnan varhaiskasvatuspalveluiden kanssa, ja sille on haettu jatkorahoitusta.

Tehdyn kuntalaisaloitteen perusteella on myös tarkasteltu lasten ruokailua varhaiskasvatuksessa yhteistyössä ravitsemuspalveluiden kanssa. Erityistä huomiota on kiinnitetty suolan, sokerin ja rasvan määrään elintarvikkeissa.

Varhaiskasvatuksessa harjoitellaan myös turvallista liikkumista ympäristössä esim. retkien yhteydessä. Harjoitellaan liikennesääntöjä mm. lorujen ja leikkien muodossa, opetellaan heijastimien oikeaa käyttöä, ja käytetään turvaliivejä hoitopaikan ulkopuolella liikuttaessa.

Eri seurakunnat järjestävät päiväkerhoja, perhekerhoja ja erilaisia varhaisnuorten tapahtumia. Mannerheimin lastensuojeluliiton Teuvan paikallisyhdistys ylläpitää perhekahvilatoimintaa sekä järjestää erilaisia tapahtumia lapsiperheille. Eri urheiluseurat järjestävät liikuntakerhoja- ja tapahtumia lapsille ja lapsiperheille.

Teuvan kunnassa toteutettiin yhdessä MLL Pohjanmaan piirin ja SEAMK:n opinnäytetyöntekijän kanssa lapsiperhekysely loppuvuodesta 2019. Tavoitteena oli kartoittaa kuntalaisten tyytyväisyyttä ja toiveita palveluihin sekä mitata tyytyväisyyttä. Yhteenveto tuloksista valmistuu alkuvuodesta 2020.

Toimeentulotukea saaneita lapsiperheitä oli v.2018 10,6% lapsiperheistä. Määrä on vuodesta 2017 kasvanut n. 10 %, ollen verrokkikuntiin nähden hieman suurempi. Teuvalla toimeentulotukea saavia lapsiperheitä on hieman vähemmän kuin Suomessa keskimäärin. Indikaattori kertoo toimeentulotuen piirissä olevien lapsiperheiden osuuden koko väestön lapsiperheistä. Yksinhuoltajaperheillä on huomattavasti suurempi riski joutua turvautumaan toimeentulotukeen kuin kahden huoltajan perheillä.

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista - Ahtaasti asuvien lapsiperheiden määrä on hieman vähentynyt Teuvalla edellisvuoteen verrattuna. Ero ei ole merkittävä koko maan keskiarvoon verrattuna, mutta verrattuna Suupohjan seutukuntaan teuvalaiset lapsiperheet asuvat ahtaammin.

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0 - 17-vuotiaiden osuus on Teuvalla noussut vuodesta 2017 vuoteen 2018 yli 50%. Määrä on kuitenkin maan keskiarvoa pienempi. Samaan aikaan lastensuojeluilmoitusten määrä on kasvanut lähes 40%

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käyntien osuus tuhatta 0 - 7-vuotiasta kohti - Indikaattorin mukaan käyntien määrä on vuodesta 2016 vuoteen 2018 ollut noususuuntainen. Käyntimäärät ovat kasvaneet vuosien 2017 - 2018 välisenä aikana 2,79%

Erikoissairaanhoidon lastenpsykiatrian avohoitokäynnit vuoden aikana tuhatta 0 - 12-vuotiasta kohti - ovat vuodesta 2016 vuoteen 2017 lisääntyneet 61 %. Käyntejä on kuitenkin vähemmän kuin Etelä-Pohjanmaalla, koko maassa ja Suupohjan seutukunnalla sekä muihin samankokoisiin kuntiin verrattuna.

Vuoden aikana kaikkien psykiatrisessa laitoksessa hoitoa saaneiden 0-16-vuotiaiden hoitopäivien lukumäärä tuhatta vastaavanikäistä kohti - indikaattorin mukaan - laitoshoidon hoitopäiviä on Teuvalla tässä ikäluokassa vähemmän kuin verrokkikunnissa tai koko maassa keskimäärin. Hoitopäivien määrässä on tapahtunut kasvua 28,91% vuodesta 2015 vuoteen 2016.

Lastensuojelun avohuollon asiakkaina vuoden aikana olleiden 0 - 17-vuotiaiden lasten osuus prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä - Vuosien 2017-2018 välillä asiakkuudet ovat kasvaneet 42,42%. Tukitoimien

piirissä on Teuvalla enemmän 0 - 17 vuotiaita kuin koko maassa, Etelä-Pohjanmaalla ja Suupohjan seutukunnalla keskimäärin.

Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta - Teuvalla kasvatus- ja perheneuvolan asiakkuudet ovat kaksinkertaistuneet vuodesta 2011 lähtien. Määrä on vuonna 2015 vain hieman vähemmän kuin Suupohjan seutukunnassa, ja suunnilleen saman verran kuin Ähtärissä. Koko maan tilanteeseen verrattuna määrä on selkeästi korkeampi.

NUORET JA NUORET AIKUISET

Nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvoinnin mittareina on käytetty 8- ja 9-luokkalaisten sekä lukion 1- ja 2-luokkalaisten kouluterveyskyselyitä keväältä 2019, Move- mittauksia sekä koulujen terveydenhoitajan terveystarkastuksissa saamia tietoja. Kouluterveyskyselystä ei ole mahdollista eriyttää teuvalaisten nuorten vastauksia ammattikoululaisten osalta. Opiskelunsa päättäneistä alle 29-vuotiasista ei ole saatavissa vastaavia tietoja.

Kouluterveyskyselyjen ja terveystarkastusten mukaan teuvalaiset nuoret kokevat pääosin olevansa terveitä ja hyvinvoivia. Suurin osa yläkoulun ja lukion oppilaista pitää koulunkäynnistä ja he kokevat työrauhan hyväksi.

Päihteiden käytössä positiivinen muutos on se, että yhä useampi nuori ei käytä lainkaan alkoholia. Myös humalahakuinen juominen on vähentynyt. Itsensä vähintään kerran kuukaudessa humalaan juovien osuus on vähentynyt yläkouluikäisillä 20.8 prosentista 11.8 prosenttiin, mutta lukiolaisista 26.3 prosenttia ilmoittaa olevansa humalassa vähintään kerran kuukaudessa. Valitettavasti terveystarkastusten perusteella ensimmäiset alkoholikokeilut alaikäisenäkin ovat usein kotona vanhempien luvalla.

Huumeisiin, kannabikseen ja muihin suhtautuminen on pääosin negatiivista. Tupakointi on edelleen vähentynyt yläkouluikäisten keskuudessa. Vaikka tupakointiin suhtauduttaisiin kielteisesti, saatetaan nuuskaamista kuitenkin kokeilla ja siksi nuuskaaminen on viimeisen parin vuoden aikana selvästi yleistynyt. Päivittäin nuuskaavien osuus on vähentynyt, mutta ilmiönä nuuskaaminen on tullut näkyvämmäksi. Nuuskankäytön yleisyys riippuu osittain sen saatavuudesta. Suupohjan ehkäisevän päihdetyön ryhmä järjesti helmikuussa yläkoulun oppilaille ja huoltajille tositapahtumiin perustuvan Beautiful boy -elokuvaesityksen, jossa käsiteltiin huumeriippuvuutta ja sen seurauksia.

Päivittäin yli tunnin liikkuvia yläkouluikäisiä on vain viidennes ikäluokastaan. Nykyisen liikuntasuosituksen mukaan heidän tulisi liikkua vähintään puolitoista tuntia, josta puolet reippaasti. Syksyllä Teuvalla yhteensä 40 kahdeksannen luokan oppilasta osallistui valtakunnallisiin Move- mittauksiin. Yleisellä tasolla 8.luokkalaiset jäivät reilusti valtakunnallisista vertailuarvoista. Vertailussa oli käytetty mediaaneja. Pojilla ja tytöillä oli yhteensä yhdeksän mittaussosiota ja molemmat pääsivät yli valtakunnallisen mediaaniluvun kahdessa mittaussosiassa (etunojapunnerrus ja alaselän ojennus pojilla, ylävartalon kohotus ja oikean olkapään liikkuvuus tytöillä), kun samalla seitsemässä osiossa tulos oli alle mediaanin. Esimerkiksi neljännes suomalaisista kahdeksaluokkalaisista pojista ei saa alaselkää ojennettua täysistunnassa. Vastaava luku samanikäisillä tytöillä on kuusi prosenttia. Teuvalla pojista vastaavaan ei kykene 44%, tytöistä 9%. Tämän osasyynä on mahdollisesti istumisen lisääntynyt määrä ja se voi johtaa esimerkiksi lannerangan ongelmiin tulevaisuudessa. Teuvalaiset 8.luokkalaiset jäivät maksimaalista kestävyttä mittaavassa mittauksessa tytöissä lähes minuutin ja pojissa lähes kaksi minuuttia valtakunnallisesta vertailuarvosta. Jos heikon kestävyuden omaavien nuorten määrä vain kasvaa, se tarkoittaa sitä, että nuoret väsyvät arjessaan todella nopeasti.

Yläkouluikäisten parissa erityisinä huolina terveystarkastuksissa nousee esiin väsymys, unettomuus ja mielialan lasku. Yli puolet yläkouluikäisistä ja lukiolaisista nukkuu arkisin alle kahdeksan tuntia. Huoli lasten ja nuorten unen puutteesta on otettu vakavasti ja vuoden 2020 alussa on tulossa nuorille ja huoltajille tietoa siitä, miten lepo vaikuttaa aivojen toimintaan.

Maaliskuun alusta Suupohjan liikelaitoskuntayhtymä on tarjonnut maksuttoman ehkäisyn alle 25-vuotiaille suupohjalaisille nuorille.

Koulujen kiusaamisen ehkäisyssä on ryhmäyttämisen kautta edelleen vahvistettu jokaisen oppilaan tunnetta joukkoon kuulumisesta sekä lisätty heidän osallisuuttaan koulun arjen toiminnoissa ja tapahtumissa. Yhä useammin lapset ja nuoret rohkenevat kertoa kokemastaan kiusaamisesta koulun aikuiselle. Kiva-koulu ohjelman ohella on 2019 otettu käyttöön Verso eli vertaissovittelu kaikissa Teuvan kouluissa. Vertaissovittelu on ratkaisukeskeisyyteen pohjautuva menetelmä, joka tarjoaa vaihtoehdoisen ja vapaaehtoisen tavan ratkaista oppilaiden välisiä ristiriitoja koulun arkipäivässä. Lisäksi poliisi ja SeAMK:n yliopettaja, FT Ari Haasio ovat käyneet puhumassa nuorille ja huoltajille netin vaaroista ja pimeästä puolesta sekä opastaneet netin turvalliseen käyttöön.

Nuorisolle kohdistetuissa palveluissa on lisätty näkyvyyttä myös sosiaalisessa mediassa, joka mahdollistaa kohdennetun viestinnän ja joustavan vuoropuhelun nuorten kanssa. Esimerkiksi kouluterveydenhoitajalla ja koulukuraattorilla on omat somekanavat, jota kautta nuorella on matala kynnyksellä olla tarvittaessa yhteyksissä.

Yläkoululaisista ja lukiolaista suurin osa syö kouluruuan päivittäin, on myös niitä jotka eivät syö kouluruokaa säännöllisesti. Lähes puolet yläkoululaisista ja lukiolaisista lähtee kouluun syömättä aamupalaa. Ravitsemusteemat ovat näkyneet koululla vuoden aikana muun muassa oppilaskunnan toteuttaman sokeripalanäyttelyn ja ruokahävikki-teemateemapäivien merkeissä. Tempausten ja keskusteluiden kautta vahvistetaan oppilaiden hyviä ruokailutottumuksia.

Opetushallitus on myöntänyt Yhtenäiskoululle vuodesta 2013 lukien rahoitusta kerhotoimintaan. Pääsääntöisesti rahoitusta on käytetty koulupäivän jälkeisten liikunta-, käsityön- ja musiikkikerhojen toimintaan. Kerhotoiminta tarjoaa harrastusmahdollisuuden myös sellaisille nuorille, joilla ei muuten olisi varaa tai mahdollisuutta päästä osallistumaan.

Vuoden 2019 aikana kahdeksaluokkalaiset jatkoivat mukana valtakunnallisessa Taidetestaajat -hankkeessa, joka tarjosi heille mahdollisuuden tutustua kulttuuriesityksiin Seinäjoella ja Helsingissä. Hankkeen tavoitteena on saada nuoret kokemaan sellaista taidetta, johon moni ei muuten saisi kosketusta.

Yhteisölliset oppilashuoltoryhmät ovat kokoontuneet säännöllisesti vuoden aikana. Ryhmään kuuluvat terveydenhoitaja, kuraattori, rehtori, opettajajäseniä, huoltajien edustaja sekä oppilaiden edustajia. Ryhmän tavoitteena on lisätä koulujen hyvinvointia ja turvallisuutta sekä edistää viihtyvyyttä. Tärkeää on, että lapset ja nuoret tulevat kuulluksi heille tärkeissä koulun asioissa. Muistiot kokouksista ovat luettavissa koulujen verkkosivuilla.

Nuorisopsykiatrian konsultointitiimi, jossa on mahdollista konsultoida yli 13-vuotiaiden nuorten mielenterveysasioissa matalalla kynnyksellä, kokoontuu säännöllisesti Kauhajoella. Ryhmässä on mm.

nuorisopsykiatrian, kouluterveydenhuollon, sosiaalitoimen sekä nuorisotoimen edustus. Suurin osa nuorten lievistä ja keskivaikeista mielialahäiriöistä hoidetaan koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa.

Tammikuussa 2019 Nuorisovaltuusto on aloittanut uudella kokoonpanolla ja se on osallistunut aktiivisesti kunnan toimielinten kokouksiin, antanut lausuntoja sekä järjestänyt roskienkeruukampanjan. Nuva on ylipäätään pyrkinyt lisäämään tietoisuuttaan toiminnastaan ja se huomioi nuorten ideoita siitä mitä nuva voisi järjestää.

Nuorisopalvelut tavoittaa toiminnallaan pääsääntöisesti 10 – 17- vuotiaita nuoria. Nuorisotilat on päihteetön ja turvallinen nuorten vapaa-ajanviettopaikka ja tiloissa on aina aikuinen ohjaaja paikalla. Syksyn aikana nuoriso-ohjaaja on jalkautunut yläkoululle osallistuen esimerkiksi luokkien ryhmäyttämiseen yhdessä kuraattorin kanssa. Hän on saanut nuorilta hyvän vastaanoton ja kokemukset ovat olleet positiivisia jo lyhyessä ajassa.

Koulutuskuntayhtymän alla toimiva Etsivä nuorisotyö auttaa ja etsii erityisen tuen tarpeessa olevia nuoria, esimerkiksi nuoria joilla ei ole koulutus- tai työpaikkaa. Etsivät jalkautuvat koululle ja nuorisotilaan ja pitävät Teuvalla taidepajaa nuorille aikuisille. Teuvalaisia asiakaskontakteja vuonna 2019 oli 2095, Etsivä nuorisotyö kattaa koko Suupohjan alueen.

Liikenneturvallisuustyöryhmä pohtii n. kaksi kertaa vuoden aikana liikenneturvallisuuteen liittyviä tarpeita. Liikenneturvallisuusviikko, liikenneoppitunnit ja -harjoitukset, mopokurssit ja heijastinkampanjat on edelleen kirjattu liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelmaan ja ne ovat toteutuneet suunnitellusti. Helmikuussa poliisi luennoi yläkoululaisille ja lukiolaisille liikenneturvallisuudesta. Syksyllä yläkoulun kodin ja koulun päivän teemana oli turvallisuus ja yhteistyökumppaneina olivat poliisin ja pelastuslaitoksen lisäksi muun muassa Liikenneturva ja autokoulu.

TYÖIKÄISET

Työikäisistä suurin osa on työssäkäyviä ja heidän terveydenhuoltonsa on pääosin työterveyshuollon piirissä. Indikaattoritieto perustuu julkisen terveydenhuollon tilastoihin työkyvyttömyyseläkkeistä, sairauspäivärahoista tai tiettyjen vammojen lukumääristä. Asiantuntijatieto perustuu kunnan vastuulla olevaan työllisyydenhoidon toimenpiteisiin.

Mielenterveysperusteisesti sv-päivärahaa saaneiden 25-64 vuotiaiden osuus/1000 vastaavaikäistä on jatkanut kasvuaan Teuvalla. Teuvan arvo on kuitenkin matalampi kuin E-P:llä, Suupohjassa ja koko maassa. Työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osuus vastaavasta ikäluokasta on ollut laskusuunnassa Teuvalla. Teuvan arvot ovat korkeammat kuin Etelä-Pohjanmaan, mutta alle Suupohjan seutukunnan arvojen. Valtakunnallisesti tarkasteltuna Teuvan luvut ovat valtakunnan arvojen yläpuolella. Kun tarkastellaan työkyvyttömyyden syitä tarkemmin, selviää, että tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien, % 16 - 64-vuotiaiden osuus, on lähtenyt kasvamaan tasaisten vuosien jälkeen. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus on laskenut. Verrokkeihin verrattuna arvot ovat kuitenkin niitä korkeammat, ainoastaan Suupohjan seutukunnassa on suuremmat arvot. Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä vastaavanikäisestä väestöstä saavien osuus on laskusuunnassa. Teuvalla ollaan em. syystä useammin eläkkeellä verrattuna Etelä-Pohjanmaan.

Myönteiseksi voidaan tulkita se, että sairauspäivärahaa saaneiden osuus ikäluokassa on ollut lasku suunnassa. Teuva sijoittuu verrokkien keskiarvon paremmalle puolelle. Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen 25 - 64-vuotiaitaiden, % osuus vastaavanikäisestä väestöstä on lähtenyt laskusuuntaan.

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidettujen osuus vastaavanikäistä väestöstä on Teuvalla v. 2018 ollut verrokkien pienin. Tilanne on tässä mielessä hyvä, vaikka vammojen ja myrkytysten osuus on lähtenyt kasvuun.

Indikaattoritiedot yllä tarkastelu vuosi 2018, koska uudempaa tietoa ei ole.

Teuvalla on mahdollisuus opiskella kansalaisopistossa eri aiheisiin liittyviä kursseja ja työttömille tarjotaan kaksi omavalintaista kurssia ilmaiseksi. Lisäksi opintotietokurssit ovat ilmaisia työttömille ja työttömiä opiskelijoita opistossa oli vuonna 2019 yhteensä 17 opiskelijaa.

Työttömien työnhakijoiden määrä on pitkän laskuvaiheen jälkeen joulukuussa 2019 lievässä nousussa. Ennen joulukuun 2019 tilannetta työttömyys on ollut edellisen kerran kasvussa toukokuussa 2016. Teuvan työttömyysprosentti 31.12.2019 oli 6,8. Työttömyysprosentti on alle Etelä-Pohjanmaan keskiarvon (vuoden 2019 joulukuussa 8,1 %).

Kunnat maksavat 50% 300 - 999 päivää työmarkkinatukea saaneiden työmarkkinatuesta ja 70 % 1000 päivää saaneiden työmarkkinatuesta. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä tekee aktiivisuunnitelmia yhdessä Te-toimen kanssa. Kunta on ostanut työttömille kuntouttavaa työtoimintaa Vuokselta. Kuntouttavaa työtoimintaa on ollut Suupohjan liikelaitoskuntayhtymän puolella Vuoksen lisäksi. Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun palvelua (TYP) on ollut tarjolla työttömille. TYP:n toimintaan osallistuvat Te-toimisto, Kela ja kunta. Sosiaaliohjaaja ja Te-toimiston virkailija ottavat asiakkaan yhdessä vastaan, selvittävät asiakkaan palvelutarpeen, tekevät yhteisen suunnitelman, suunnitelmaa seurataan ja arvioidaan yhdessä.

Teuvan kunnan, kuten koko seutukunnan, työttömien terveydenhuollon hoitaa Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä (LLKY). Työttömille on tehty terveystarkastuksia sairaanhoitajan toimesta ja hän tekee Teuvan lisäksi myös muiden LLKY:n alueen kuntien työttömien terveystarkastukset. Tarkastuksiin on ohjautettu TYP:stä, Te-toimistosta ja joku asiakas on hakeutunut itse tarkastukseen. Jonotusaika palveluun on asian valmisteluhetkellä noin kaksi kuukautta. Lisäksi haasteeksi on muodostunut se, että palvelua on saatavilla vain Kauhajoella. Pitkäaikaistyöttömien kohdalla ollaan käynnistämässä toimintamalli, jossa työkykyselvitykset, asiakkaan tilanteen vaatiessa vahvempaa osaamista, järjestetään laajempaan moniammatillisena arviona. Promedi Oy:n kanssa on neuvoteltu puitesopimus, jossa Teuvan kunta lähettää asiakkaan työkykyselvitykseen otettuaan tältä kirjallisen sitoumuksen eläkeselvitys- tai työkykyselvitykseen sitoutumisesta ja suostumuksen tietojen luovutuksesta. Järjestely perustuu asiakkaan vapaaehtoisuuteen.

Vuoksi vastaa Suupohjan seutukunnan alueella Kauhajoen kaupungin, Teuvan, Isojoen ja Karijoen kuntien työllisyyspalveluista. Työllisyyspalvelut toimivat osana Suupohjan Koulutuskuntayhtymää omana tulosyksikkönään. Kunnille toteutettavat palvelut määritellään vuosittain vahvistettavalla ostopalvelusopimuksella. Teuvan kunta osti palveluita 124 000 eurolla vuonna 2019.

Reilun vuoden ajan on Teuvan kunnassa ollut toiminnassa malli, jossa kaikki työmarkkinatuen saajana vähintään 300 päivää olleet henkilöt kutsutaan palvelusuunnitelman laadintaan. Kunta on velvollinen osarahoittamaan työmarkkinatukea, joten heille tarjotaan työllistymistä edistävää toimintaa, joka voi olla esimerkiksi uravalmennusta tai työtoimintaan osallistumista.

Työtoimintaan osallistui vuoden 2019 aikana 16 henkilöä. Työtoiminnan taloudellinen vaikutus muodostuu säästöinä kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen osalta, sekä työtoiminnan järjestämisestä maksettavista korvauksista.

Valmennustoiminnalla on kunnalle pitkäkestoinen taloudellinen vaikutus kuntien osarahoittaman työmarkkinatuen lisäksi verotuloina. Valmennukseen osallistuneista 18 henkilöä siirtyi avoimille työmarkkinoille työhön ja kolme henkilöä aloitti tutkintoon johtavan koulutuksen. Muihin toimenpiteisiin, esimerkiksi työkokeiluun, siirtyi 14 henkilöä.

Vuoden 2019 aikana Teuvan kunnalla oli palkkatuella työllistettynä yhteensä 10 henkilöä.

IKÄIHMISET

Ikäihmisten sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa on noudatettu voimassa olevaa lainsäädäntöä (mm. terveydenhoitolaki, sosiaalihuoltolaki, laki potilaan asemasta ja oikeuksista, laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista, laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 980/2012). Lisäksi toimintaa on ohjannut laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017–2019 (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2017:6). Tavoitteena on ollut tuottaa, kehittää ja turvata oikea-aikaiset ja vaikuttavat asiakkaan palvelutarpeen mukaiset palvelut yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Palvelut on tuotettu asiakaslähtöisesti ja yhdenvertaisesti painopisteenä osallisuutta korostava, ennaltaehkäisevä, kuntouttava sekä terveyttä ja toimintakykyä edistävä toiminta. Keskeisenä tavoitteena on ollut, että vuoden 2019 loppuun mennessä yli 75 vuotta täyttäneistä kuntalaisista vähintään 92 % asuisi kotona. Marraskuun tilastotietojen mukaan 7 % teuvalaisista oli tehostetussa palveluasumisessa ja 93 % kotona. Keskeisiä kehittämisen painopistealueita ovat olleet asiakkaiden toimintakykyisyys, kuntoutuminen ja kotona asumisen tukeminen, monipuolisten sairaanhoitopalveluiden kehittäminen, asiakkaan omannäköisen arjen mahdollistaminen, saattohoito ja elämänloppuvaiheen hoito.

Keskeisiä palvelujen toteuttamistapoja ikääntyneiden sosiaali- ja terveyspalveluissa ovat olleet ennaltaehkäisevät palvelut (mm. neuvontapalvelut, muistineuvolatoiminta, päivätoiminta, Kahvila Maitolaituri), muut kotona asumista tukevat palvelut (tehostettu kotikuntoutus, kotisairaala, kotihoito, kotihoidon tukipalvelut, omaishoito, liikkumista tukevat palvelut) sekä ikäihmisille suunnatut asumispalvelut (perhehoito, tavallinen ja tehostettu palveluasuminen). Palvelut on myönnetty yhteneväisin periaattein noudattamalla LLKY:n johtokunnan hyväksymiä kriteerejä. Myönnetty palvelut ovat perustuneet ikääntyneen toimintakyvyn ja palvelutarpeen arviointiin ja ne on sovittu sisällöltään ja määrältään vastaamaan kunkin ikääntyneen palvelutarpeita.

Ikäihmisten sosiaali- ja terveyspalveluita koskeva neuvonta- ja palveluohjaus on toiminut keskitetysti asiakasohjausyksikkö Ikäluotsissa. Ikäluotsin palvelut on tarkoitettu ensisijaisesti ikääntyneille, heidän omaisilleen ja läheisilleen. Keskitetyn asiakas- ja palveluohjauksen tarkoituksena on ollut helpottaa erilaisten tukien ja palveluiden hakemista, koordinoita ja sujuvoittaa palveluiden kohdentumista asiakkaiden arvioidun palvelutarpeen mukaan. Palvelutarpeen arvioinnilla ja ohjauksella sekä oikea-aikaisella kuntoutuksen, palveluiden ja hoidon järjestämisellä on pyritty edesauttamaan kotona selviytymistä. Asiakas tai hänen omaisensa/läheisensä on voinut ottaa yhteyttä Ikäluotsiin matalalla kynnyksellä. Kyseessä on yhden luukun periaate, eli asiakkaan yksi yhteydenotto on käynnistänyt prosessin. Ikäluotsin arviointikäyntejä, jotka ovat kotikäyntejä, toteutettiin Teuvalla vuonna 2019 yhteensä 211. Yhteydenottoja esim. puhelimitse Ikäluotsiin ei kunnittain tilastoida.

Päivätoimintaa on LLKY:ssä järjestetty ensisijaisesti kotona asuville kuntalaisille, joiden fyysinen, psyykinen ja kognitiivinen sekä sosiaalinen toimintakyky on alentunut tai vaarassa alentua. Päivätoiminnassa oli vuonna 2019 Teuvalla 306 käyntiä. Seniorineuvontatoimintaa on järjestetty maksuttomana ryhmämuotoisena palveluna, ryhmien vetäjinä ovat toimineet päivätoiminnan ohjaajat. Toiminta on tarkoitettu ikääntyneille 65 -vuotta täyttäneille, jotka eivät vielä ole säännöllisen palvelun piirissä.

Tavoitteena on ollut auttaa ja tukea ikääntyviä edistämään terveyttään, hyvinvointiaan, toimintakykyään ja näin tukea heidän kotona asumistaan ja omatoimisuuttaan. Tavoitteena on ollut myös parantaa pitkäaikaissairauksien ennaltaehkäisyä ja hoitoa sekä ottaa asiakas mukaan oman hoidon suunnitteluun. Seniorineuvontaryhmien kokoontumiset on suunniteltu keskeisten teemojen ympärille, jotka ovat ravinto, liikunta, terveys, lääkehoito, ikääntyneille suunnatut palvelut ja sosiaaliturva. Seniorineuvonnassa oli 14 käyntiä vuonna 2019. Kahvila Maitolaituri- toimintaa on järjestetty päivätoiminnan työntekijöiden vetämänä. Toiminta on ollut luonteeltaan ennaltaehkäisevää, asiakkaille maksutonta ryhmätoimintaa. Tavoitteena on asiakkaiden osallisuuden ja toimintakyvyn tukeminen. Kahvila Maitolaiturissa oli Teuvalla vuonna 2019 yhteensä 721 asiakaskäyntiä ja muistineuvolassa 271 käyntiä.

Ikääntyneiden hyvää ja turvallista elämää on tuettu kunkin asiakkaan tarpeisiin sopeutetulla turvateknologialla, yhteisöllisyyttä edistävillä keinoilla sekä oikein kohdennetuilla palveluilla. Kotihoidon palveluita sekä erilaisia tukipalveluita on järjestetty palveluiden myöntämisperusteet täyttäneille ikääntyneille heidän palvelutarpeidensa mukaisesti. Kaatumistapaturmia on pyritty ehkäisemään selvittämällä kotihoidon, palveluasumisen, perhehoidon ja päivätoiminnan asiakkaiden kaatumisvaara, eli mitkä tekijät lisäävät ja kuinka paljon heidän kaatumisalttiuttaan. Kaatumisriskissä olevia asiakkaita on ohjattu tehostetun kotikuntoutuksen jaksoille. Tehostetun kotikuntoutuksen jaksojen avulla on pyritty palauttamaan tai parantamaan ikääntyneiden asiakkaiden toimintakykyä siten, että heillä säilyisi mahdollisimman itsenäinen toimintakyky arjen askareissa. Tavoitteena on ollut kuntoutuminen vähintään toimintakyvyn laskua edeltäneelle tasolle. Kuntoutusjakson käynnistäminen on edellyttänyt asiakkaan ja omaisten motivaatiota ja sitoutumista jaksolle asetettuihin tavoitteisiin.

Ikäihmisten palveluasumisen kehittäminen asukkaiden kodiksi on jatkunut visiolla ”asukkaan omannäköinen elämä omassa kodissa”. Ideologiana on ollut, että asukkaan tarpeet ja toiveet ohjaavat päivittäistä toimintaa. Keskeisiä periaatteita ovat olleet asukkaiden itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen ja osallisuuden tukeminen. Asukaskokouksissa asukkaat ovat yhdessä päättäneet yhteisönsä asioista. Läheisiä on rohkaistu osallistumaan asukkaiden elämään. Asukkaiden omannäköinen elämä on toteutunut parhaiten, kun heidät tunnetaan kunnolla. Tästä syystä myös omahoitajuutta on kehitetty, ja lisäksi on otettu käyttöön ns. Elämän puu -taulu, johon omahoitaja ja asukas ovat yhdessä kirjanneet asukkaan elämän tärkeitä asioita. Taulu on ollut nähtävillä asukkaan huoneessa, jotta yksikön henkilökunta ja läheiset tuntevat asukkaan tärkeät asiat ja osaavat ottaa ne päivittäisessä toiminnassa huomioon.

Kauhajoella sijaitseva akuuttiosasto on vastannut LLKY:n alueen asukkaiden akuuttiperussairaanhoidosta ja erikoissairaanhoidon jälkeisestä sairaalataso hoidosta. Akuuttiosastolla on hoidettu myös päiväsairaala- ja saattohoitopotilaita. Osastohoidon vaihtoehtona on ollut kotisairaala, joka on tarjonnut sairaalatasoista lyhytaikaista ja ennalta suunniteltua hoitoa potilaan kotona, palveluasumisessa tai perhehoidossa. Teuvalla sijaitseva kuntoutusosasto on toiminut lonkka- ja polviproteesileikkausten jälkeisen kuntoutuksen yksikkönä sekä aivoinfarktin tai aivoverenvuodon jälkeisen jatkokuntoutuksen yksikkönä. Lisäksi kuntoutusosastolla on järjestetty veteraanien laitoskuntoutusta. Osastolla on panostettu eri potilasryhmien kuntoutuksen kehittämiseen ja erityisesti kuntoutusjaksoihin kotona asumisen tukemiseksi. Tavoitteena on ollut potilaiden mahdollisimman nopea siirtyminen osastolta omaan kotiin tehostetun kotikuntoutuksen, kotisairaalan, kotihoidon, potilaan ja läheisten yhteistyön turvin.

Potilas/asiakasturvallisuutta on edistetty potilasturvallisuussuunnitelman mukaisella toiminnalla ottaen huomioon erityisesti sairaalainfektioiden leviämisen ehkäisy, lääkehoidon turvallisuuden parantaminen sekä prosessien, toimintatapojen tarkastelu ja fyysisen ympäristön turvallisuuden kehittäminen. Apteekkien tuottaman lääkkeiden koneellisen annosjakelupalvelun avulla on pyritty parantamaan lääkehoidon laatua ja vaikuttavuutta sekä asiakkaiden lääkitysturvallisuutta ja lääkkeiden yhteensopivuutta. Sairaalainfektioiden ja tarttuvien tautien ehkäisyyn on panostettu henkilöstön hygieniakoulutuksilla, paikan päällä tapahtuvalla ohjaamisella ja tartuntatautilain mukaisilla rokotuksilla. Haavahoidon laatua ja vaikuttavuutta on parannettu haavahoidon asiantuntijajohtajan antaman neuvonnan ja ohjauksen avulla.

Kaikille uusille omaishoitajille on tarjottu mahdollisuutta osallistua valmennukseen, jonka tarkoituksena on ollut tukea omaishoitajuutta ja antaa valmiuksia toimia omaishoitajan tehtävässä. Omaishoitajien ja perhehoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset ovat toteutuneet suunnitellusti. Pääpaino tarkastuksissa on ollut omais- ja perhehoitajien jaksamisessa, tuen tarpeen tunnistamisessa ja kuormittumisen riskitekijöissä. Tarkastuksella on tavoiteltu ongelmien tunnistamista ja hoitamista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Ikäihmisten vapaaehtoistoiminta on ollut LLKY:n toimintatapana jo melko vakiintunutta. Toiminnan tarkoituksena on ollut välittää vapaaehtoisia henkilöitä kotihoidon asiakkaiden sekä palveluasumisen ja perhehoidon asukkaiden tueksi koko LLKY:n alueella. Tavoitteena on ollut lisätä ikääntyneiden hyvinvointia ja parantaa heidän elämänlaatuaan.

Merkittävä määrä ikäihmisiä on mukana joko toimijoina tai osallistujina niin seurakunnan kuin eri järjestöjen toiminnoissa. Kansalaisopisto on huomionnut ikääntyneen väestön tarjoamalla heille OPH:n rahoittamia opintoseteleitä valikoiduille, yleishyödyllisille kursseille pääsemiseksi ilmaiseksi. Vuonna 2019 opintoseteliä käytti 102 opiskelijaa. Kaiken kaikkiaan Teuvan kansalaisopistossa opiskeli 295 eläkeläistä.

Liikenneturvallisuuksiryhmä on kirjannut toimintasuunnitelmaansa vuosille 2018 ja 2019, että jaetaan yli 75 -vuotiaalle ilmaiset kenkiin asennettavat liukuesteet. Myöhemmin kunnanhallitus muutti ikäjakauman koskemaan kaikkia yli 65 vuotiaita. Liikenneturvallisuuksiryhmän puitteissa on lisäksi kiinnitetty huomiota kevyen liikenteen väylien hiekoitukseen ja esteettömyyteen. Kevyen liikenteen väylien varteen on lisätty penkkejä

Teuvalla toteutettiin vuonna 2019 esiselvityshanke ikäihmisten liikkuvan aktivointi- ja palvelumallin pilotoinnista Teuvalla. Leader-rahoitteisen hankkeen yhtenä toimenpiteenä oli ikäihmisten palvelutarvekysely, jonka tarkoituksena oli selvittää keskustajaajan ulkopuolella asuvien ikäihmisten palvelujen ja aktivoinnin tarpeet. Kysely oli nettipohjainen ja avoinna Teuvan kunnan nettisivuilla sekä paperiversiona täytettävissä kunnan eri asiointipisteissä, kyläkaupoissa ja partureissa. Kyselyä jakoi myös kunnan ateria- ja kotipalvelu. Kyselystä tiedotettiin Teuvan kunnan sosiaalisen median kanavilla, paikallislehti Tejukassa sekä jalkautumalla erilaisiin kohderyhmän tilaisuuksiin.

Vastausaikana 1.10.-15.11.2019 kyselyyn vastasi 305 henkilöä kohderyhmästä. Vastajista 70% oli naisia ja 30% miehiä. Vastajien keski-ikä oli 74 vuotta, jakautuen 65-96 ikävuosien välille. Kyselyyn saatiin vastauksia jokaisesta Teuvan kylästä; vastausaktiivisuus vaihteli kylittäin kahdestakymmenestä neljäänkymmeneen prosenttiin asukkaista kohderyhmässä.

Kyselyssä kartoitettiin kohderyhmän tämän hetkistä elämäntilannetta, siihen vaikuttavia tekijöitä sekä lähitulevaisuuden palvelujen tarpeita. Kyselyn tarkoituksena oli saada mahdollisimman kattava kuva ikäihmisten palvelujentarpeen nyky- ja lähitulevaisuuden tilasta. Vastausten perusteella palveluille on tarvetta Teuvan kylillä. Esiselvityshanke päättyi 31.12.2019, joten hyvinvointikertomuksen valmisteluhetkellä ei ole vielä tehty päätöksiä jatkotoimenpiteistä.

KAIKKI IKÄRYHMÄT

Kaikkien ikäryhmien hyvinvoinnin analyysitieto ei ole tiivistelmä edellisistä kokonaisuuksista vaan avaa muuta indikaattori- ja asiantuntijatietoa, joka koskettaa kaikkia ikäryhmiä.

Indikaattoritiedon mukaan monella mittarilla mitattuna poliisin tietoon tulleet rikokset tai rikkomukset ovat laskusuunnassa. Viimeisin päivittynyt tieto on vuodelta 2018. Poliisin tietoon tulleet liikenne rikokset ovat laskeneet vuodesta 2017 vuoteen 2018 ollen pienin kaikkiin vertailualueisiin nähden. Laskua on myös poliisin tietoon tulleissa henkeen ja terveyteen kohdistuneissa rikoksissa, rattijuopumustapauksissa sekä huumausainerikoksissa.

Päihdehuollon avopalveluiden asiakasmäärät ovat pysyneet korkealla tasolla sitten vuoden 2017. Luku Teuvalla on korkeampi kuin Suupohjassa, Etelä-Pohjanmaalla tai koko maassa keskimäärin. Vain Ähtärissä luku on valituista vertailuluvuista Teuvaa korkeampi. Vuonna 2019 asiakasmäärä päihdehuollossa oli 42 henkilöä. Vuonna 2019 peliriippuvaisten asiakkaiden määrä on kasvanut aiempiin vuosiin verraten. Teuvan kokonaiskustannukset päihdehuollossa ovat kasvaneet vuonna 2019, jota selittää suurelta osin korvaushoidettavien kuntoutusjaksot sekä yksi huume kuntoutusjakso. Huumeiden käyttäjiä ei vielä ole paljon päihdehuollon asiakkaina, mutta LLKY:n päihdehuollon ohjaajan mukaan Suupohjassa on paljon huumeidenkäyttöä.

Ehkäisevä päihdetyö on keskittynyt vuoden 2019 aikana lakisääteisen toiminnan kokoamiseen ja toteuttamiseen. Teuvan kunnan ehkäisevän päihdetyön toimielimeksi on nimetty kunnanhallitus ja yhteyshenkilöksi sivistysjohtaja. Suupohjan alueella on toiminut monialainen työryhmä, joka toteuttaa konkreettisesti ehkäisevän päihdetyön toimintoja. Monialainen työryhmä on toteuttanut vuonna 2019 mm. mocktail-tarjoilun ja tietoiskun valtuutetuille, elokuvanäytöksen yläkoululaisille, vanhempainillan sekä Hubu-tunnit 6-luokkalaisille. Jatkossa päihdetyö jalkautuu myös oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmiin ja kerää tietoa nuorilta itseltään millaista ehkäisevä päihdetyö tulisi heidän mielestään olla. Koska monialainen työryhmä (EPT-LANU) on keskittynyt lähinnä lasten ja nuorten ennaltaehkäisevään työhön on LLKY pyytänyt kuntia nimeämään jäseniä myös toiseen työryhmään, jonka painopisteenä ovat aikuiset ja ikäihmiset.

Kirjaston fyysiset käynnit ovat pysyneet samalla tasolla vuosina 2017-18, mutta kirjastolainajien määrä per asukasluku on hienoisessa laskussa. Vuonna 2019 vietettiin kuitenkin kirjaston juhlavuotta ja erityisenä painopisteenä oli lukuharrastuksen lisääminen. Näiden vaikutus ei näy vielä indikaattoritiedoissa. Uimahallin kävijämäärät lisääntyivät selvästi vuonna 2019. Vuoden alussa toteutetusta Tammialekampanjasta tuli erittäin hyvää palautetta ja se toteutettiin uudelleen vuonna 2020. Asiakasmäärät jakautuvat siten, että uimahallin puolella käy 60% talon kävijöistä.

Teuvan kunta järjesti Aktiivinen Teuva –tapahtuman syyskuussa Teakilla. Tilaisuuteen kutsuttiin teuvalaisia yhdistyksiä ja yhteisöjä esittelemään toimintaansa ja harrastusmahdollisuuksia Teuvalla. Yhteistyökumppaneita tapahtumassa oli 22 ja samassa tilaisuudessa toteutettiin myös leikkikenttäkysely lapsiperheille.

Teuvan kunnassa toteutettiin ensimmäinen osallistuvan budjetoinnin kokeilu vuonna 2019. Ideoita haettiin Teuvan kuntastrategian painotuksen mukaisesti, eli niiden tuli kohdistua lapsiin ja nuoriin. Ideoita saatiin yhteensä 47 kappaletta, joista hyvinvointivaliokunta työsti viisi projektia äänestykseen. Kuntalaiset äänestivät osallistuvassa budjetoinnissa toteutettavaksi jokirannan läheisyyteen, keskustan alueelle noin kilometrin pituisen merkityn reitin, jonka varrelle rakennetaan esimerkiksi nuotiopaikka ja oleskelukatot.

Osallistuvan budjetoinnin kokeilun saaman palautteen perusteella kokeilu koettiin toimivaksi ja osallistavaksi, joten sen toteuttaminen uudelleen kohdistuen eri-ikäiseen kuntalaisryhmään on perusteltua. Kunnanhallitus päätti toteuttaa osallistuvaa budjetointia Teuvan kunnassa myös vuonna 2020 siten, että ideoita haetaan kohdistuen ikäihmisiin. Osallisuuden eri muotoja kokeiltiin kunnassa esim hyvinvointivaliokunnan kuntalaisraadin tai nuorisotyön kumppanuuspöydän muodossa vuonna 2019 ja jatketaan kunnassa myös vuoden 2020 aikana. Vuonna 2019 aloitettu osallisuusohjelman laadinta antaa eväitä niiden valmisteluun.

Vuonna 2019 tuli kuluneeksi 100 vuotta Teuvan kunnanvaltuuston ensimmäisestä kokouksesta.

Juhlavuoteen ideoitiin haastekampanja Teuvan kunnanvaltuusto 100 vuotta – 100 hyvää tekoa Teuvalla. Tempauksen ajatuksena oli olla lahja, joka on suunnattu kaikille kuntalaisille. Valtuustoryhmät haastettiin tekemään hyviä tekoja juhlavuoden kunniaksi. Valtuustoryhmät kertoivat kesäkuun alussa valtuuston juhlakokouksessa omat tapansa osallistua kampanjaan. Mukaan haastettiin edelleen yhdistyksiä, yrityksiä tai yksittäisiä kuntalaisia. Näin haasteketju lähti leviämään. Hyviä tekoja oli monenlaisia. Hyvä teko saattoi olla rahaa, aikaa tai talkootyötä. Ainoa raja oli, että hyvän teon tulee tapahtua Teuvalla tai kohdistua Teuvalle.

Kokoon saatiin huikeat 133 hyvää tekoa.

Kaikki teot on koottu kunnan verkkosivuille. Hyvien tekojen kampanja kiinnosti myös Teuvaa laajemmin. Yle Pohjanmaa kertoi siitä syksyllä uutispalvelussaan. Lisäksi Turun yliopiston Muutoskitkasta elinvoimaa-hankekokonaisuus nosti julkaisussaan kampanjan yhdeksi esimerkiksi kansalaisyhteiskunnan osallisuuden ja toiminnan tukemisesta.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2020

2 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Kuntastrategia vuosille 2018–2021 on hyväksytty kunnanvaltuustossa 12.2.2018 (§ 4).

Strategiset painopisteet

- Kunnan talouden tasapainottaminen ja keskeisten palveluiden turvaaminen
- Kunnan vetovoiman ja elinkeinoelämän edistäminen
- Lasten ja nuorten ennaltaehkäiseviin palveluihin panostaminen

Tavoitteet

Toimintojen ja palveluiden keskittäminen kunnan sisällä

Tavoitteenamme on turvata lakisääteiset ja kuntalaisille kaikista keskeisimmät palvelut. Tämä vaatii määrätietoista talousohjausta palveluiden kulujen saamiseksi kunnan kantokyvyn mukaiseksi. Valtuuston on yhdessä keskusteltava kunnan roolista ja mahdollisista säästökohteista. Käydään avointa keskustelua siitä, mitkä ovat kunnan elinvoimaisuuden kannalta tärkeimmät kuntalaisten palvelut.

Kiinteistösuunnitelman toteuttaminen

Tavoitteenamme on mitoittaa kunnan kiinteistökanta tarvetta vastaavaksi. Käyttökustannuksia vähennetään toimintojen tiivistämisellä. Lisäksi kunnan alueella yksityisessä omistuksessa oleva kiinteistökanta kartoitetaan osana kiinteistöverokertymän tarkastelua.

Kunnan omistusten kriittinen tarkastelu ja karsiminen

Valtuuston on selvitettävä, onko kunnan omistus erilaisissa yhtiöissä enää järkevää tai kunnan kannalta tarpeellista. Luovutaan sellaisesta, mistä ei ole kunnan perustoiminnoille hyötyä. Päätetään kunnalle tarpeettomien yhtiöiden ja osakkuuksien myymisestä.

Elinkeinoelämää tukevan päätöksenteko- ja toimintakulttuurin lisääminen

Tavoitteenamme on kunnan elinkeinoelämän tukeminen ja työllisyyden parantaminen rakenteita ja toimintatapoja muuttamalla. Yrittäjämäinen ja kehittävä asenne jalkautetaan joka tasolla.

Perheiden hyvinvoinnin turvaaminen

Tavoitteenamme on perheiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaaminen lasten ja nuorten ennaltaehkäisevien palveluiden kautta. Jokaisen päätöksen kohdalla huomioidaan näkökulma perheiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaamisesta.

Strategiakauden kärkihankkeita

- Yritysvaikutusten arvioinnin ottaminen käyttöön päätöksenteossa (EVA)
- Seudullinen markkinoinnin lisääminen. Uusien yrittäjien houkuttelu nostaan esille alueen vahvat veturiyritykset: "tuletko tähän porukkaan yrittämään?"
- Yhteistyön tiivistäminen yritysten kanssa, yhdessä TEAK:n, SAI:n ja SEK:n kanssa
- Harrastusmahdollisuuksia edesautetaan
- Vertaistuelle luodaan mahdollisuuksia ja kartoitetaan tarvitsijat
- Huolehditaan tukipalveluiden oikea-aikaisuudesta
- Lapsivaikutusten arvioinnin ottaminen käyttöön päätöksenteossa

3 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

- Talousarvio vuodelle 2019 ja taloussuunnitelma vuosille 2020-2022
- Turvallisuussuunnitelma 2014 -
- Terveysliikunnan toimenpideohjelma 2016-2017
- Lastensuojelun avohuollon ja perhetyön kehittämisyksikköhankkeen loppuraportti
- Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän mielenterveys- ja päihdestrategia 2011-2015
- Suupohjan alueen ehkäisevän päihdetyön strategia koulu- ja nuorisotyöhön vuosille 2009-2012
- Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintaohjelma
- Neuvolan, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon sekä ehkäisevän suun terveydenhuollon toimintaohjelma vuosille 2017-2019 yhteistyössä sosiaalitoimen ja sivistystoimen kanssa
- Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2020 ja toimenpideohjelma 2016-2020
- Suupohjan seudun kotouttamisohjelma 1.1.2019 alkaen
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- Uudet opetussuunnitelmat perusopetuksessa ja lukiossa 1.8.2016 alkaen
- Teuvan Varhaiskasvatussuunnitelma
- Talent Vectia/Etelä-Pohjanmaan eteläisen alueen sosiaali- ja terveyspalvelujen varmistaminen, kehittämisen jatkaminen sekä sitä tukevat kiinteistöratkaisut maakunta- ja soteuudistuksessa

Maakunnalliset strategiat ja ohjelmat

- Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2018-2021
- Ympäristöstrategia 2014-2020
- Kulttuuristrategia 2019-2025

- Ikääntyneiden kuntoutuksen selvitys Etelä-Pohjanmaalla 2015
- Etelä-Pohjanmaan ikäihmisten yhteensovitettu palvelukokonaisuussuunnitelma vuosille 2019-2020

STM:n laatusuosituks

- Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017–2019, STM 2017:6
- Kouluterveydenhuollon laatusuositus, STM oppaita 2004:8
- Terveyden edistämisen laatusuositus, STM 2006:19
- Lastensuojelun laatusuositus, STM 2014:4
- Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluja koskeva kehittämissuositus, STM 2007:13
- Päihdepalvelujen laatusuositukset, STM oppaita 2002:3
- Vammaisten ihmisten asumispalveluiden laatusuositus, STM oppaita 2003:4

Kansallisia ohjelmia (THL)

- Terveys 2015 -kansanterveysohjelma
- Muutosta liikkeellä! Valtakunnalliset yhteiset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020
- Suomalaiset ravitsemussuosituks
- Kansallinen lihavuusohjelma 2012–2018
- Alkoholiohjelma 2012-
- Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma 2015-2025
- Mieli - kansallinen mielenterveys- ja päihdesuunnitelma 2009-2015
- Kansallinen lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelma 2018-2025
- Naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen ohjelma 2010–2015
- Kansallinen muistiohjelma 2012–2020
- Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2016–2019

Ohjeita ja suosituksia

- Terveyttä ja iloa ruuasta - varhaiskasvatuksen ruokailusuositus 2018 /THL
- Iloa leikkiä ja yhdessä tekemistä - Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset 2016 /OPM

4 Hyvinvointisuunnitelma

TERVEYDEN, HYVINVOINNIN JA ITSENÄISEN SUORIUTUMISEN EDISTÄMINEN

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Terveyttä edistävän liikunnan ja omaehtoisen liikunnan edistäminen	Liikuntapalveluiden ja terveydenhuollon yhteistyön tehostaminen mm. liikuntaneuvontaa vahvistamalla; Liikuntaneuvontahanke, Neuvokas perhemenetelmä / Liikuntapalvelut ja terveystoimi	Terveydenhuollon ja liikuntatoimen henkilökunta, PLU, hankerahoitus	Sairastavuusindeksit Liikuntaneuvontaa mm. Voimaa vanhuuteen työryhmän ja Maitolaituri-toiminnan puitteissa
	Liikunnan painottuminen terveyttä edistävään toimintaan, arkiliikuntaa suosivan ympäristön kehittäminen, erityisryhmät huomioiden/Liikuntatoimi ja tekninen toimi	Vapaa-aikatoimen ja teknisen toimen henkilöstö, kansalaisopisto, kolmas sektori	Kouluterveyskysely 2019 , tapahtuma-aktiivisuus ja osallistumismäärä Uinti- ja pyöräilykampanja Ops:ssa 1h lisää liikuntaa viikossa 7-luokalle (2017) Välituntiliikuntaa tehostettu Varhaiskasvatuksen liikuntahanke/ liikunnallisuutta lisätty varhaiskasvatukseen arkeen
Terveellisen ravitsemuksen ja ravintotottumusten edistäminen	Ikäihmisten palveluissa vajaaravitsemuksen tunnistaminen ja siihen puuttuminen/ikäihmisten palvelut	Hoidon ja hoivan henkilökunta	MNA- ja RAI-mittarit ovat aktiivisessa käytössä
	Ikäihmisten suuhygienian kehittäminen henkilökunnan koulutuksella ja tiedotustilaisuuksilla/ikäihmisten palvelut	Hammashoidon, kotihoidon ja asumisyksiköiden henkilökunta	Asiakastytyväisyyskyselyt
	Oppilaiden terveen kasvun ja kehityksen, opiskelukyvyn sekä ruokaosaamisen tukeminen kouluruokailun kautta / sivistystoimi, ruokapalvelut	opetushenkilöstö, ruokapalveluiden henkilökunta	Kouluterveyskysely 2019
	Varhaiskasvatuksessa ja	Varhaiskasvatuksen ja	Lasten ja koululaisten

	esiopetuksessa tuetaan lasten terveyttä edistäviä elintapoja ja perheiden kasvatustehtävää ravitsemuskasvatuksella/Sivistystoimi	esiopetuksen henkilökunta	painotilastot Varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutus lasten ravitsemuksesta
Omatoimisuuden tukeminen ja vastuunottaminen itsestä	Kotikuntoutuksen kehittäminen ikäihmisten palveluissa/Ikäihmisten palvelut	Kuntoutusohjaajat ja kotihoidon henkilökunta	Kotona asuu 94 % 75 vuotta täyttäneistä. Kotikuntoutus on ollut keskiössä, ja sitä on kehitetty sekä kotihoidossa että palveluasumisessa.
	Palveluasumisessa valinnanvapauden lisääminen ja omaisten aktivointi/Ikäihmisten palvelut	Asumispalveluyksiköiden henkilökunta, omaiset	Asiakastyytyväisyyskyselyt tehty, raportti tuloksista käsitelty johtokunnassa kesäkuussa 2019.
Terveyserojen kaventaminen	Terveydenhuollon toimintaa ohjaavat Kaste-hankkeen keskeiset tavoitteet: riskiryhmien osallisuuden edistäminen, ehkäisevän työn ja varhaisen tuen vaikuttavuus sekä perheväkivallan ehkäisy. Kansansairauksien hoidossa noudatetaan kansallisia ohjelmia/Terveystoimi	Terveyden- ja sosiaalihuollon henkilökunta, Kaste-ohjelma	Sairastavuus- ja kansantauti-indeksit lähenevät maan keskiarvoa

SYRJÄYTYMISEN EHKÄISEMINEN

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja vanhemmuuden tukeminen	Vanhemmuuden haasteissa auttavan tiedon jakaminen, perhetyössä otetaan käyttöön perheiden omassa kodissa tapahtuva perhekuntoutusmenetelmä / LLKY ja Sivistystoimi	Peruspalvelut ja kolmas sektori, psykiatrinen sairaanhoitaja lastensuojelussa	Lasten kodin ulkopuoliset sijoitukset Eron edessä -infoilta Orrelassa syksyllä 2019 Psykiatrista sairaanhoitajaa ei ole LLKY:ssä resurssiksi tähän tällä hetkellä.
	Kiusaamisenvastaista toimintakulttuuria vahvistetaan varhaiskasvatuksessa ja kouluilla sekä nuorisotyössä/Kaikki	Varhaiskasvatuksen, koulujen ja nuorisotoimen sekä sosiaalityön henkilökunta sekä MLL	Kouluterveyskysely 2019 ja KIVA-koulukyselyt 2krt/v Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen

	hallintokunnat ja LLKY		suunnitelma Vertaissovittelutoiminta aloitettu Teuvan kouluissa 2019
	Varhainenpuuttuminen / tukeminen ja matalan kynnyksen palvelut/ kaikki hallintokunnat/LLKY	Peruspalvelut ja kolmas sektori, lapsiperheiden kotipalvelun vahvistaminen yhdellä työntekijällä, Suupohjan Ankkuritoimintamenetelmä ja katusovittelu, Lape-hanke	Kouluterveyskysely 2019 , alaikäisten rikostilastot, koulupudokkaiden määrä / koulutuksen ulkopuolellejäävien 17–24-vuotiaiden osuuden väheneminen Yksi kotipalvelutyöntekijä lisätty valtuustokauden alussa.
	Lasten ja nuorten osallistaminen koulutyössä aikaisempaa enemmän esimerkiksi oppilaskuntatoiminnan avulla. Myös lasten ja nuorten aktivoiminen toimintaan ja vaikuttamiseen vapaa-ajalla / sivistystoimi, kunta	Uuden toimintakulttuurin vahvistamista koko henkilökunnan kautta	Kouluterveyskysely 2019 , haastattelut Ops:n mukaisesti nuorten osallistamista lisätty koulussa Nuorisovaltuusto aloittanut toimintansa kesällä 2017
Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen	Osallistumismaksujen alennukset työttömille / Kansalaisopisto ja kunta	kansalaisopiston ryhmät / uimahalli	osallistujamäärät Uimahallissa työttömille pääsymaksu puoleen hintaan Opistossa 17 työtöntä opiskelijaa vuonna 2019 Opistossa aikuisten digitaitojen vahvistamiseen tähtäävä hanke "Näytäksä vähä", jonka puitteissa ilmaista koulutusta.
	Asiakaslähtöisyyden huomioiminen kaikessa toiminnassa / kunta ja LLKY	koko henkilöstö	Asiakas- ja kuntalaiskyselyt sekä palautteet kuulemistilaisuuksissa Osallistuvan budjetoinnin pilotointi Hyvinvointivaliokunnan

			kuntalaisraati Osallisuusohjelman laatimisprosessi käynnistetty Lapsiperhekysely
Työttömien hyvinvoinnin edistäminen	Asiakkaiden kohtaamista lisätään aikuissosiaalityössä	Resurssia vapautuu perustoimeentulotuen siirtyessä Kelalle	Tehtyjen suunnitelmien ja palvelutarpeiden arviointien määrät: -2019 aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijä tehnyt 57 palvelutarpeen arviointia, joista 16:lla jatkui sosiaalihuollon asiakkuus.
	Työttömien laajat terveystarkastukset	1 terveydenhoitaja	Tehtyjen tarkastusten määrä suhteessa kohderyhmään. 2019 tehty 15 tarkastusta , peruuttamattomia poisjääntejä tarkastuksista on ollut 3.
	Aikuisten ja nuorten työllisyyspalvelujen kehittäminen/Suupohjan koulutuskuntayhtymä ja kunta	Palvelukeskus Trilla, Työvoiman palvelukeskus (TYP)	Työttömyysasteet, aktiiviteettiasteet, työmarkkinatuen kuntaosuus -työttömyysaste 11/2019 (5,6 %) -keskimääräinen aktiiviteettiaste 59,1 % -työmarkkinatuen kuntaosuus 1-11/2019 = 99 628 €

MIELENTERVEYDEN EDISTÄMINEN JA PÄIHITEIDEN KÄYTÖN VÄHENTÄMINEN

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Perustason ja matalan kynnyksen palvelujen vahvistaminen. Päihde- ja mielenterveystavoitteet ovat painopisteenä	Palvelu- ja hoitoketjujen tarkentaminen. Työttömien terveystarkastukset / LLKY ja kunnat	TE-keskus-Etsivä nuorisotyö- Päihdetyö- Kotikuntoutus- Terveystoimi, Nuorten ehkäisevä	Mielenterveyden ja päihdeongelmien mittareiden kehitys Hubu tunnit 6.luokkalaisille

kaikessa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa.		päihdetyöryhmä	
	Kotiin annettavan intensiivisen tuen kehittäminen nuorille, joilla elämänhallinta hukassa/ kunta ja LLKY	Päihdehuollon ja etsivän nuorisotyön henkilöstö	Etsivän nuorisotyön tilastot -2019 on ollut 2095 asiakaskontaktia, ei kyse asiakastapaamisista.
	Päihdepalvelujen vahvistaminen/suuntaaminen palkkaamalla päihdehuollon ohjaaja, jonka toimenkuvaan sisältyy ehkäisevä päihdetyö/ sote-uudistuksessa määriteltävä vastuutaho	Kunnat/LLKY/Maakunta	Toteutunut kyllä/ Ei ole palkattu päihdehuollon ohjaajaa, mutta 11/2019 kunnanhallituksen päätöksellä on nimetty sivistysjohtaja yhdyshenkilöksi koordinoimaan koko kunnan ehkäisevää päihdetyötä ja toimimaan alueellisen työn kontaktina. Ehkäisevän päihdetyön toimielimeksi on nimetty kunnanhallitus.
Nuorten päihteiden käytön vähentäminen	Ehkäisevän päihdetyön toimenpiteet/ Päihdetyöntekijät yhteistyössä koulu- ja nuorisotoimen kanssa/LLKY ja Sivistystoimi	Ehkäisevän päihdetyön työryhmä/ Päihdehuollon ohjaaja/Etsivä nuorisotyö/Ehyt ry	Kouluterveyskysely 2019
Mielenterveysasiakkaiden laitoshoidon hoitopäivien ja tehostetun palveluasumisen vähentäminen ja ehkäiseminen	Kotiin annettavan tuen vahvistaminen/LLKY	Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö	Laitoshoidon hoitopäivien ja tehostetun palveluasumisen asumispäivien määrä Psykiatrialla tammi-marraskuu 2019 (aikuiset) 606 hoitopäivää.

KUNTALAISTEN HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN NÄKÖKULMA HUOMIOON KAIKESSA SUUNNITTELUSSA

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Hyvinvoinnin edistämisen johtamisjärjestelmän kehittäminen ja juurruttaminen	Kuntalaisten ja järjestöjen osallisuuden vahvistaminen valtuustokausittaisen kertomuksen suunnittelussa/Hyvinvointityöryhmä		Toteutunut Kyllä / Ei
	Hyvinvointityöryhmän kokoontuminen säännöllisesti aihepiireittäin kuullen kentän	Hyvinvointityöryhmän jäsenet ja kunnan/LLKY:n	Toteutunut Kyllä / Ei

	asiantuntijoita/Hyte-ryhmä	henkilökunta	
	Hyvinvointikoordinaattorin palkkaaminen seutukunnallisesti/kunnat	Seutukunnan kunnat	Toteutunut Kyllä / Ei

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

Hyvinvointikertomus on hyväksytty kunnanvaltuustossa x § 2.3.2020

5 Kertomuksen laatijat

Suunnitelma on laadittu kunnan eri hallintokuntien edustajista koostuvan hyvinvointityöryhmän toimesta. Kertomuksen laadintaan ovat osallistuneet vapaa-aikasihteeri Annukka Käkelä, apulaisrehtori Maija-Liisa Saksa, kirjastonjohtaja Aki Rossi, varhaiskasvatusjohtaja Leena Kittilä, ruokapalvelupäällikkö Anne Niemelä, vs. hallintojohtaja Pia Valtonen, kunnanjohtaja Veli Nummela sekä sivistysjohtaja Pauliina Niemi, joka on toiminut työryhmän puheenjohtajana ja sähköisen hyvinvointikertomuksen pääkäyttäjänä.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän edustajina työryhmässä ovat osastonhoitaja (neuvola) Jaana Harhala, johtava sosiaalityöntekijä Tarja Seppälä sekä kotihoidon johtaja Eila Runsala.

Lisäksi asiantuntijoina kertomusta laadittaessa on kuultu mm. yhtenäiskoulun rehtori Reijo Sjöblomia, kouluterveydenhoitaja Laura Pakkalaa, päihdehuollon ohjaaja Elina Koskea.

6 Suunnitelman hyväksyminen

Hyvinvointikertomus ja sen sisältämät hyvinvoinnin edistämisen suunnitelmat valmistellaan osana kunnan talouden ja toiminnan suunnitteluprosessia ja ovat hyvinvointityöryhmän ehdotuksia, jotka valmistellaan valtuustolle. Suunnitelmaa hyödynnetään kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa sekä käyttösuunnitelmissa.